

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Aan: Deelnemers Deskundigenoverleg Gezondheidsbevorderende Levensmiddelen (vitaminering)(zie verzendlijst)

Datum 9 mei 2014
Betreft verslag vergadering 3 maart 2014

VERSLAG

Verslag van het **Deskundigenoverleg Gezondheidsbevorderende Levensmiddelen** van het **Regulier Overleg Warenwet** op **maandag 3 maart 2014** in de **Bolognazaal (15.129)** van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Rijnstraat 50 te Den Haag.

Aanvang: 14.00 uur

GENODIGDEN/AANWEZIGEN

voorzitter: hr B. Breedveld (plaatsvervangend)
secretaris: hr B. Beer
mw P. Ancion (Reclame Code Commissie)*
mw N. Barkhof-Willemstein (Drankenorg.)*
mw R. v.d. Bosch (VNO-NCW/MKB)*
mw J. van der Bijl (MVO)
mw E. Brink (VC)
mw J. Castenmiller (NVWA)
hr R. Claessens (min. VWS-GMT)*
mw W. Colijn (NBOV)*
mw H. Crielaard (CBL)*
mw C. Dijk-Keesmaat (NWP)*
mw I. van Dis (NHS)*
mw B. van Elk (CBG)*
mw S. Geurts (NPN)
mw R. Gerlofsma (Belastingdienst)*
mw C. Grit (FNLI)
mw C. Ter Haar (VBZ)*
hr S. el Haroui (min. EZ)*
mw E. Hartman (NBPV)
mw P. Houtsma (NBC)*
mw Y. Huigen (NVWA)*
hr J. Hulleman (Jumbo Supermarkten)*
hr M. Hummel, plv hr P. Reijnders (CBD)
hr M. Jansen (CBL)*
hr J. Klessens (COV)*
hr M. Kooijman (NVWA)
mw M. Kunst (min. VWS-VGP/ROW)
mw N. Leonards (NVB)*
mw M. Lugt (FNLI)*
hr B. Mauritz, plv. mw M. van Luxemburg (Neprofarm)
mw E. Melenberg (Coeliakie Ver.)

Directie Voeding, Gezondheidsbescherming en Preventie

Regulier Overleg Warenwet

Bezoekadres:
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag
(Hoftoren)

T 070 340 79 11
F 070 340 73 03
www.minvws.nl

Inlichtingen bij

B.J. Beer
bj.beer@minvws.nl
T 070 340 7127
www.row.minvws.nl

Via deze website kunt u zich aanmelden voor de gratis ROW-nieuwsbrief.

Ons kenmerk
VGP/ 372110

Bijlagen
-

Uw brief

Correspondentie uitsluitend richten aan het retouradres met vermelding van de datum en het kenmerk van deze brief.

mw M. Mellema (VNFKD)
mw B. Niemans (NZV)*
hr R. van Noord (MVO)*
NVAZ*
hr S. Peters (VC)*
mw N. Quaedvlieg (Groentenfruihuis)*
hr G. de Rooij (FNLI)*
mw Rootsart (Coeliakie Ver.)*
mw E. van Ruijven (NVD)
hr J. Schrijver (FNLI)*
mw A. Sellis (min. VWS-VGP)
mw B.H. Smale (min. VWS-VGP)*
hr P. de Smet (KNMP)*
hr R. Siteur (Ahold)*
mw Y. Stoffels (KNVKT)*
mw J. de Stoppelaar (NZO)
mw I. Tiesinga (FNLI)
hr H. Uitslag (Consumentenbond)*
mw J. Verkaik (RIVM)
mw W. v.d. Vossen (VC)*
hr M. de Vreeze (NEN)*
mw M. van Vugt (min. VWS-VGP)
mw S.Wewer (NBOV)*
Hr N. Wijkhuijs (IGZ)*

*= afwezig

1. Vaststelling van de agenda en voorstelronde

Na de voorstelronde wordt de agenda ongewijzigd vastgesteld.

2. Mededelingen

Er zijn geen mededelingen

3. Aanpassing van de Warenwetregeling Vrijstelling vitaminepreparaten

Alvorens met de discussie te starten worden door Verkaik (RIVM) en Sellis (VWS) twee korte presentaties gegeven. De sheets van deze presentaties zijn bij het conceptverslag gevoegd.

De concrete vraag die voorligt is of de deelnemers kunnen instemmen met de voorstellen om de hoeveelheden vitamine A en vitamine D in preparaten en toegevoegd aan levensmiddelen aan te passen.

Voorstel VWS vitamine A in preparaten

- Kinderen tot en met 6 jaar:	0	µg RE/dag
- Kinderen van 7 tot 11 jaar:	500	µg RE/dag
- Mannen vanaf 11 jaar:	1000	µg RE/dag
- Vrouwen vanaf 11 tot en met 50 jaar:	1000	µg RE/dag
- Vrouwen vanaf 50 jaar:	500	µg RE/dag

Geurts vraagt zich af wat nu precies de reden is geweest om met een voorstel tot wijziging ten aanzien van vitamine A te komen.

Volgens Sellis heeft de start van een toelatingsprocedure voor een vitamine A preparaat geleid tot een verzoek van VWS aan het RIVM om de risico's

voor vitamine A opnieuw te bekijken. Zij weet niet of deze toelatingsprocedure verband hield met een verzoek tot wederzijdse erkenning.

Castenmiller vraagt zich af waarom bij de beoordeling uitgegaan is van het 95 percentiel en niet, wat zeker bij de EFSA gebruikelijk is, van het 97,5 percentiel. De uitkomst zal waarschijnlijk niet (sterk) verschillen. Ook vindt zij het voorstel heel moeilijk uit te leggen aan de consument.

Volgens Sellis is geprobeerd om tot een zo eenvoudig mogelijk voorstel te komen, maar zij staat open voor suggesties om één en ander (verder) te vereenvoudigen.

Van Luxemburg pleit voor een maximum van 800 µg RE/dag voor vrouwen, aangezien deze hoeveelheid dan hetzelfde is als de ADH voor deze groep.

Sellis is van mening dat er ook rekening gehouden moet worden dat consumenten ook via de normale voeding nog vitamine A zullen binnenkrijgen. De normen die de overheid stelt zijn veiligheidsnormen en geen voedingskundige normen. Ook liggen de grenzen bij vitamine A tussen wat nodig is en wat mogelijk schadelijk is vrij dicht bij elkaar.

Brink vraagt zich af waarom de gehele vrije ruimte zou moeten worden ingevuld. Zij ziet meer in een algemene grens van 500 µg RE/dag voor de gehele bevolking.

Volgens Geurts is er sprake van een vrije ruimte van 1500 µg RE/dag (zie conclusie op pagina 6 van het RIVM-rapport).

Tiesinga wijst erop dat men er vanuit de oliën/vetten-sector van uitgaat dat 20% van de vitamine A en D afkomstig is uit de voeding.

Van Luxemburg ziet dat er voor kinderen onder de 6 jaar geen vrije ruimte is en vraagt zich af hoe hier in andere landen tegenaan wordt aan gekeken. Zij wijst hierbij op het systeem van wederzijdse erkenning.

Ook zou volgens spreekster duidelijk moeten worden vastgelegd dat het niet om β-caroteen gaat. Zij pleit voor het opnemen van een goede definitie. In de warenwetregeling is bij bepaalde vitamines sprake van het gebruik van waarschuwingen. Zij wijst erop dat bij preparaten met verschillende vitamines een zeer ingewikkeld systeem ontstaat voor deze waarschuwingen (zij ziet 8 verschillende mogelijkheden).

Sellis vindt ook dat geprobeerd moet worden één en ander zo eenvoudig mogelijk te regelen. Er moeten niet te veel verschillende waarschuwingszinnen op een preparaat komen te staan. Ten aanzien van de vitamine A problematiek is uitsluitend naar de Nederlandse situatie gekeken en niet naar andere landen. Alvorens met een definitieve regeling te komen zal nog wel gekeken worden naar de situatie in een (beperkt) aantal andere landen. Ook zal duidelijk worden vastgelegd wat onder vitamine A moet worden verstaan.

Wat betreft de wederzijdse erkenning merkt spreekster op dat dit niet zo eenvoudig ligt. Het gaat om producten waarvan de wetgeving in de EU niet volledig is geharmoniseerd en hierdoor hebben de lidstaten de mogelijkheid om zelf goed gemotiveerde maximum gehalten vast te stellen. Gezien de verschillende voedingspatronen en verschillende gewoonten/producten zal er heel goed sprake kunnen zijn van verschillende normen per lidstaat. Deze zijn Europees-rechtelijk gezien acceptabel. Uiteraard zou een volledige harmonisatie van de wetgeving in EU-verband de beste oplossing zijn, maar de Europese Commissie is er nog steeds niet in geslaagd met een goed voorstel te komen.

Van Luxemburg benadrukt dat als de beperking voor kinderen onder de zes jaar doorgaat, er wel een goede uitverkooptermijn moet komen. Zij denkt hierbij aan een periode van 3 jaar.

Na nog enige discussie wordt afgesproken dat VWS, gehoord de ROW-deelnemers, het voorstel nog eens zal bekijken/aanpassen. Een nieuwe versie zal via een schriftelijke commentaarronde aan de ROW-deelnemers worden voorgelegd.

Wat betreft de verdere tijdsplanning streeft Sellis ernaar om de nieuwe regeling in oktober 2014 in de Staatscourant te plaatsen. Uiteraard zal daarvoor de ontwerpregeling genotificeerd moeten worden bij de Europese Commissie (dit duurt minimaal drie maanden).

Van Vugt vult aan dat als de regeling in de Staatscourant wordt geplaatst ook de inwerkingtreding ervan en de uitverkoop van producten zal zijn geregeld.

Voorstel VWS vitamine D

- Geen wijziging voor verrijking van levensmiddelen
- Kinderen tot 1 jaar: 15 µg/dag
- Kinderen van 1 tot 11 jaar (bij 25% verrijking): 20 µg/dag
- Personen vanaf 11 jaar (bij 15% verrijking): 75 µg/dag

Grit dringt aan op een verruiming van de mogelijkheden om vitamine D aan levensmiddelen toe te voegen. Er is immers een groter risico om te weinig vitamine D binnen te krijgen dan te veel. Bij de stukken die nu ter tafel liggen is geen voorstel om de huidige vrijstelling voor vitamine D wat te verruimen. De vraag is ook of het convenant over de toevoeging van vitamine D aan margarine en vergelijkbare producten aangepast zou moeten/kunnen worden.

Ook De Stoppelaar vindt het verstandig om niet te veel van de ruimte voor het toevoegen van vitamine D aan preparaten toe te wijzen. Er moet voldoende ruimte blijven om ook levensmiddelen met vitamine D te kunnen verrijken. Dit is vooral belangrijk voor producten die rijk zijn aan calcium.

Ook de margarine-industrie denkt na over veranderingen ten aanzien van het toevoegen van vitamine D. De margarine met extra vitamine D voor senioren wordt tot nu toe alleen maar gebruikt in instellingen, aldus Tiesinga.

Desgevraagd antwoordt Verkaik dat zij denkt dat het gehalte aan vitamine D volgens de voorwaarden van het margarineconvenant lager is dan mogelijk zou zijn op basis van de algemene vrijstelling voor vitamine D.

Sellis benadrukt dat het nu gaat om het vaststellen van veiligheidsnormen. Zij is zeker bereid om ook nog eens naar de margarine situatie te kijken. Het voordeel van preparaten is dat de dosering en consumptie vrij nauwkeurig zijn vast te stellen. Zij geeft nu nog de voorkeur aan het vasthouden aan de algemene norm van 4,5 µg per 100 kcal die vastgelegd is in de algemene vrijstellingsregeling voor de toevoeging van vitamine A en D. Spreekster ziet meer in het verbreden van het assortiment levensmiddelen dat verrijkt is met vitamine dan in het verhogen van het toegestane gehalte.

Van Ruijven vraagt zich af welke producten verrijkt zullen gaan worden met vitamine D.

Brink vindt het niet nodig/verstandig om tot het maximumniveau te gaan,

aangezien dat geen gezondheidswinst oplevert (onder de 70 jaar is 10 µg en boven die leeftijd is 20 µg de aanbevolen hoeveelheid).

De Stoppelaar is van mening dat in Nederland nog steeds weinig levensmiddelen worden verrijkt, zeker in vergelijking met bijvoorbeeld Ierland. Zij vindt de algemene norm van 4,5 µg per 100 kcal een redelijke norm met een goed veiligheidsniveau.

Geurts denkt dat wat betreft de veiligheid de norm zeker voor preparaten verhoogd zou kunnen worden. Er zijn studies die aangeven dat een verhoging niet zal leiden tot veiligheidsrisico's. Men moet er voor oppassen om niet alle worst-case scenario's bij elkaar op te tellen.

Van Luxemburg wijst op de situatie in het VK waar een maximum norm van 100 µg geldt en geeft aan dat men zich kan beroepen op het systeem van wederzijdse erkenning.

Sellis zou graag zien dat er ook preparaten op de markt blijven met een ADH-dosering van 10 of 20 µg. Wat betreft de veiligheidsnorm volgt de Nederlandse overheid de adviezen van de EFSA en stelt op basis daarvan de maximumnorm vast. Er kunnen hierbij verschillen tussen de lidstaten blijven bestaan wat betreft de verdeling van vitamines over preparaten en verrijkte levensmiddelen.

Op basis van de EFSA-rapporten kunnen geen uitspraken gedaan worden over de interactie tussen vitamine D en calcium.

Geurts wijst op de mogelijke problemen met het aanbrengen van de diverse waarschuwingen. Voor de consument moet ook hier de zaak wel overzichtelijk blijven. Zij is gaarne bereid te zijn om mee te helpen denken over het ontwikkelen van een adequaat voorstel.

Kooijman wil hierbij ook graag assisteren om er voor te zorgen dat de regeling ook voor de NVWA goed handhaafbaar zal zijn.

De opmerking van Van Luxemburg of bij vitamine A voor vrouwen tussen de 11-50 jaar rekening is gehouden met zwangere vrouwen, zal door Sellis bij de nadere overweging van het voorstel worden betrokken.

Afgesproken wordt dat de procedure-afspraken die gemaakt is over vitamine A ook gevolgd zal worden voor het vitamine D voorstel.

4. Datum voortzetting overleg (indien noodzakelijk)

Er is nu geen behoefte aan het vastleggen van een nieuwe vergaderdatum.

5. Rondvraag

Van de rondvraag wordt geen gebruik gemaakt.

De voorzitter bedankt eenieder voor de constructieve discussie en bijdragen en sluit om 15.30 uur de vergadering.

De secretaris,

B.J. Beer